C/2024/6813

29.11.2024

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 octombrie 2024

privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale Estoniei

(C/2024/6813)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului ([2]), care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul"), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]) (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU"), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Aceasta va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind, în același timp, gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie, capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Estonia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030", pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea abordează competitivitatea din perspectiva a nouă factori determinanți care se susțin reciproc. Printre respectivii factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și o piață unică funcțională apar ca priorități de politică esențiale în materie de reforme și investiții în

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Raportul anual pentru 2024 privind piața unică și competitivitatea”. Respectiva comunicare detaliază punctele forte și provocările în materie de competitivitate cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024, care marchează începutul semestrului european din 2024. La 22 martie 2024, Consiliul European și-a declarat susținerea pentru prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2024, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale durabilității competitive. Totodată, la 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]), Raportul privind mecanismul de alertă 2024, în care nu a identificat Estonia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate sau riscă să fie afectate de dezechilibre și pentru care ar fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Estoniei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([5]) (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2024 privind zona euro”) la 12 aprilie 2024 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al Uniunii. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului ([6]) privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv, astfel cum a fost modificat, și Directiva 2011/85/UE a Consiliului ([7]) privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre, astfel cum a fost modificată. Obiectivele noului cadru de guvernanță economică sunt promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. Noul cadru de guvernanță economică promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe obiectivele pe termen mediu, în combinație cu o aplicare a legii mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Un plan bugetar-structural național pe termen mediu conține angajamentele unui stat membru în domeniile bugetului, reformelor și investițiilor și acoperă o perioadă de planificare de patru sau cinci ani, în funcție de durata normală a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete ([8]) care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu trebuie să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu până la trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor bugetar-structurale naționale pe termen mediu respective, la 21 iunie 2024, Comisia a publicat orientări cu privire la informațiile care trebuie să fie furnizate de statele membre în planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu și în rapoartele lor anuale privind progresele înregistrate. În conformitate cu articolele 5 și 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia le-a transmis statelor membre traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz. Statele membre trebuie să prezinte planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă. În conformitate cu cadrele lor juridice naționale, statele membre pot dezbate proiectele lor de planuri pe termen mediu cu parlamentele lor naționale, pot solicita instituțiilor fiscal-bugetare independente să emită un aviz și pot desfășura o consultare a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național.

([4]) Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Recomandarea Consiliului din 12 aprilie 2024 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L 306, 23.11.2011, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Cheltuielile nete astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(6) În 2024, semestrul european continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări care au fost emise în ultimii ani sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante pentru planurile de redresare și reziliență care au fost revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La 18 iunie 2021, Estonia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 29 octombrie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei ([9]), care a fost modificată la 16 iunie 2023 în temeiul articolului 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU ([10]). Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Estonia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Faptul că acestea au fost atinse în mod satisfăcător presupune că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele atinse anterior.

(8) Estonia și-a prezentat, la 25 aprilie 2024, Programul național de reformă pentru 2024, iar la 30 aprilie 2024, Programul de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([11]). În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Estonia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) La 19 iunie 2024, Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Estonia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Estonia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza respectivei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(10) Potrivit datelor validate de Eurostat, deficitul public al Estoniei a crescut de la 1,0 % din PIB în 2022 la 3,4 % în 2023, iar datoria publică s-a ridicat de la 18,5 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 19,6 % la sfârșitul anului 2023. Astfel cum s-a anunțat în Comunicarea Comisiei din 8 martie 2023 intitulată „Orientări de politică bugetară pentru 2024”, Comisia face primul pas către deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, potrivit datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente. La 19 iunie 2024, Comisia a emis un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din tratat. Raportul respectiv a evaluat situația bugetară a Estoniei, întrucât deficitul său public din 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că, având în vedere evaluarea respectivă și după luarea în considerare a avizului Comitetului economic și financiar formulat în temeiul articolului 126 alineatul (4) din tratat, Comisia nu va propune în luna iulie 2024 deschiderea unei proceduri de deficit excesiv pentru Estonia.

(11) La 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ([12]) ca Estonia să întreprindă acțiuni pentru a asigura, în 2023, o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare în ansamblu neutră a politicilor fiscal-bugetare, luând în calcul sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. Estoniei i s-a recomandat să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția

([9]) ST 12532/21 INIT; ST 12532/21 ADD 1.

([10]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 16 iunie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 29 octombrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei (ST 9367/2023 INIT; ST 9367/23 ADD 1).

([11]) Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice (JO L 209, 2.8.1997, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Estoniei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Estoniei pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 44).

situației. De asemenea, i s-a recomandat să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023, orientarea fiscal-bugetară ([13]) a fost expansionistă, situându-se la 1,6 % din PIB, în contextul unui nivel ridicat al inflației. În 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a avut o contribuție expansionistă de 1,0 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor specifice de sprijin de urgență pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie, precum și reducerea cu 0,2 % din PIB a costului de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Așadar, în 2023, contribuția expansionistă a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național a fost determinată doar parțial de sprijinul acordat persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a fost determinată de creșterea cheltuielilor salariale din sectorul public și a pensiilor, combinată cu noi programe permanente suplimentare de cheltuieli pentru apărare, educație și alocații pentru copii, care nu au fost însoțite de creșteri proporționale pe partea de venituri. În concluzie, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în 2023 nu a fost în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 1,4 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 5,8 % din PIB în 2023, înregistrând o creștere anuală de 1,4 puncte procentuale față de 2022. Estonia a finanțat investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii. Estonia a finanțat investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi dezvoltarea serviciilor de evenimente și a portalului digital pentru antreprenori, capitalizarea Fondului verde (care face investiții în fonduri cu capital de risc și investiții de capital în întreprinderi) și consolidarea rețelei de energie electrică pentru a crește capacitatea de producție de energie din surse regenerabile și pentru a se adapta la schimbările climatice. Aceste investiții publice sunt finanțate din mecanism.

(12) În Programul de stabilitate pentru 2024, scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare estimează o creștere a PIB-ului real de 0,0 % în 2024 și de 2,0 % în 2025, proiectând inflația măsurată pe baza indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) la 3,6 % în 2024 și la 2,7 % în 2025. Se preconizează că deficitul public va crește la 3,5 % din PIB în 2024 ([14]) și la 3,0 % din PIB în 2025, în timp ce se estimează o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 22,6 % până la sfârșitul anului 2024 și la 24,9 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se preconizează că deficitul public va scădea treptat la 2,2 % din PIB în 2026, la 1,4 % în 2027 și la 0,8 % în 2028. Prin urmare, se preconizează că din 2025 soldul bugetului public nu va depăși valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Totodată, după 2025, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 26,2 % în 2026 și va scădea apoi treptat la 26,0 % în 2027 și la 25,0 % în 2028.

(13) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează că PIB-ul real se va contracta cu 0,5 % în 2024 și va crește cu 3,1 % în 2025 și că inflația măsurată cu ajutorul IAPC se va situa la 3,4 % în 2024 și la 2,1 % în 2025.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un deficit public de 3,4 % din PIB pentru 2024 și, în același timp, o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 21,4 % până la sfârșitul anului 2024. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2024 reflectă în principal impactul deficitului public. Potrivit estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară va fi în general neutră, situându-se la 0,1 % din PIB în 2024.

(15) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, în 2024 se preconizează finanțarea prin sprijin nerambursabil (denumit în continuare „granturi”), acordat în cadrul mecanismului, a unor cheltuieli reprezentând 0,9 % din PIB, comparativ cu 0,3 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate în cadrul mecanismului vor permite investiții de înaltă calitate și reforme care vor stimula productivitatea, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public sau a datoriei publice a Estoniei.

(16) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat ([15]) Estoniei să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea, în 2024, la maximum 4,9 % a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național. În momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri

([13]) Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile fiscalbugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate de la bugetul Uniunii. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

([14]) Autoritățile estoniene au informat Comisia că guvernul a aprobat și a transmis parlamentului național, la 5 iunie 2024, un buget suplimentar pentru 2024 (Legea 456 SE privind bugetul suplimentar de stat pentru 2024), care a trecut de stadiul de primă lectură în parlamentul național la 10 iunie, de a doua lectură la 14 iunie și se preconizează că va trece de a treia lectură la 19 iunie 2024. Se preconizează că acest buget suplimentar va reduce deficitul nominal cu 0,4 % din PIB (această reducere se compune în principal din reduceri permanente ale cheltuielilor, dar include și măsuri de creștere a veniturilor).

([15]) Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Estoniei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Estoniei pentru 2023 (JO C 312, 1.9.2023, p. 49).

aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, pe baza datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, soldul structural al Estoniei este previzionat la - 0,7 % din PIB în 2024 (comparativ cu - 1,3 % din PIB în 2023), ceea ce corespunde obiectivului bugetar pe termen mediu al țării, și anume un sold structural de - 0,75 % din PIB. Prin urmare, se consideră că Estonia respectă recomandările Consiliului.

(17) În plus, Consiliul a recomandat Estoniei să întreprindă acțiuni de eliminare treptată a măsurilor existente de sprijin de urgență în domeniul energiei, utilizând economiile aferente pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a recomandat, de asemenea, ca, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau menținerea celor existente, Estonia să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt concepute astfel încât să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, să fie fezabile din punct de vedere bugetar și să incite în continuare la economisirea energiei. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net ([16]) al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 0,2 % din PIB în 2023 și este previzionat la 0,0 % din PIB în 2024 și în 2025. Măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei au fost eliminate în 2023 și 2024. Acest lucru este în conformitate cu recomandarea Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Estoniei să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor crește, de la 5,8 % din PIB în 2023, la 6,3 % din PIB în 2024. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului.

(19) Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public ar urma să ajungă la 4,3 % din PIB în 2025. Creșterea deficitului în 2025 reflectă în principal impactul net al unei reforme a impozitului pe venitul persoanelor fizice, care se preconizează că va reduce veniturile publice. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 24,6 % până la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2025 reflectă în principal impactul deficitului public.

(20) Veniturile fiscale ale Estoniei ca procent din PIB au crescut în 2023, dar se situează cu mult sub media Uniunii, limitând finanțarea disponibilă pentru cheltuielile publice cu asistența medicală, îngrijirea pe termen lung și protecția socială. În 2022, veniturile din impozitele pe proprietate, care se numără printre impozitele cel mai puțin dăunătoare creșterii economice, s-au ridicat la doar 0,3 % din PIB, de aproximativ șapte ori mai mici decât media Uniunii. Estonia a colectat mai puțin de o treime din media Uniunii din impozitele pe capital (2,7 % din PIB), a avut unele dintre cele mai scăzute taxe pe transport din Uniune și este unul dintre puținele state membre care nu percep o taxă auto anuală. În plus, sarcina fiscală este distribuită în mod inegal, iar viitoarele reforme fiscale urmează să sporească și mai mult inegalitatea. Mai precis, în 2025, o creștere a cotei impozitului pe venit de la 20 % la 22 %, precum și o creștere a scutirii fiscale de bază, împreună cu o extindere a domeniului de aplicare al acesteia pentru a include toți contribuabilii care plătesc impozitul pe venit ar trebui să aibă un efect regresiv. În plus, impozitul pe veniturile din muncă din Estonia, chiar dacă este apropiat de media Uniunii de 17,2 % din PIB, este regresiv, impozitând nivelurile mai ridicate ale veniturilor la o rată efectivă mai scăzută. Cheltuielile publice pentru protecția socială au scăzut în 2022 și se situează în continuare cu mult sub media Uniunii. Acest lucru se traduce prin niveluri relativ scăzute și o acoperire limitată a prestațiilor sociale, pensiile pentru limită de vârstă fiind printre cele mai scăzute din Uniune. Cheltuielile cu serviciile publice generale sunt, la 3,7 % din PIB, cu aproape două treimi mai mici decât media Uniunii.

(21) Estonia a adoptat mai multe reforme pentru a îmbunătăți accesibilitatea și caracterul abordabil al prețurilor aferente serviciilor de îngrijire pe termen lung și asistenței medicale. Deși reformele se îndreaptă în direcția cea bună, finanțarea durabilă pentru îngrijirea pe termen lung și asistența medicală nu este încă asigurată. Prin urmare, plățile directe rămân ridicate, iar nevoile de asistență medicală nesatisfăcute au crescut. Accesul la asistență medicală este inegal pe teritoriul țării, în special din cauză că municipalitățile nu au capacitatea și resursele pentru a furniza servicii suficiente pentru a satisface cererea. Deși cererea nu este satisfăcută în totalitate, cheltuielile publice pentru îngrijirea pe termen lung și asistența medicală sunt în continuare printre cele mai scăzute din Uniune. Acest lucru este combinat cu deficitul de forță de muncă din aceste sectoare. Având în vedere schimbările demografice, se preconizează că cererea în materie de acces la îngrijire pe termen lung și la asistență medicală va crește. Prin urmare, este necesar să se asigure o finanțare adecvată pentru ambele.

(22) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că respectivele reforme și investiții vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Estoniei prin tranziția verde și tranziția digitală,

([16]) Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale aplicate furnizorilor de energie.

asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru a-și îndeplini angajamentele din planul de redresare și reziliență până în august 2026, este esențial ca Estonia să continue punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență.

(23) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ([17]), Estonia trebuie să revizuiască fiecare program sprijinit prin Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024 și de Planul național privind energia și clima. Respectiva revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor Uniunii incluse în fiecare program. Estonia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar există în continuare provocări, iar disparitățile dintre regiunea capitalei și restul țării persistă. Este esențial să se accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. Prioritățile convenite în cadrul programelor politicii de coeziune sunt în continuare relevante. Este deosebit de important să se sporească competitivitatea întreprinderilor, în special a celor din afara zonei metropolitane, și să se stimuleze capacitatea lor de inovare. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor private și publice, precum și a întreprinderilor reprezintă o prioritate majoră. Accesul la locuri de muncă prin măsuri active și preventive pe piața forței de muncă și promovarea unui mediu de lucru sănătos continuă să fie obiective importante. De asemenea, ar trebui să se acorde prioritate îmbunătățirii calității, eficacității și relevanței pe piața muncii a educației și formării; promovării învățării pe tot parcursul vieții, în special a perfecționării și recalificării flexibile, precum și a incluziunii active; precum și creșterii accesibilității, a eficacității și a rezilienței serviciilor de îngrijire pe termen lung. Ca parte a evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, nevoile legate de accesibilitatea și calitatea îngrijirii pe termen lung, acordându-se în același timp prioritate vieții independente, merită o atenție sporită. Totodată, Estonia ar putea să valorifice platforma Tehnologii strategice pentru Europa, instituită prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului ([18]), în special în ceea ce privește investițiile în producția de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete și sprijinirea transformării industriei, de exemplu în domeniul inovării deep tech, al tehnologiilor verzi și digitale și al biomedicinei. Estonia ar putea, de asemenea, să își sporească capacitatea de a prelucra pământurile rare și de a participa la activități de cercetare și dezvoltare în acest domeniu.

(24) Pe lângă provocările economice și sociale abordate de planul de redresare și reziliență și de alte fonduri ale Uniunii, Estonia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de protecția socială, de utilizarea eficientă a resurselor și de competențe.

(25) Protecția socială pentru sprijinirea persoanelor în vârstă, a persoanelor cu handicap și a persoanelor care prestează forme atipice de muncă sau care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte este în continuare slabă. Prin urmare, ponderea persoanelor cu handicap expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială nu numai că a crescut în 2022, ci a fost a doua cea mai ridicată din Uniune. Sărăcia în rândul persoanelor în vârstă a crescut și a fost una dintre cele mai ridicate din Uniune în 2022, în principal deoarece pensiile sunt încă scăzute în comparație cu veniturile din muncă. Gradul scăzut de adecvare a plasei de siguranță socială duce la o inegalitate ridicată și în creștere a veniturilor, în pofida câtorva îmbunătățiri în anii precedenți. Acoperirea scăzută a prestațiilor de șomaj, în special pentru persoanele care prestează forme atipice de muncă și care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte, exacerbează inegalitățile de venituri și sărăcia. Deși durata prestațiilor de șomaj a fost ajustată în cadrul planului de redresare și reziliență al Estoniei, extinderea acoperirii nu a fost încă pusă în aplicare. Creșterea inegalităților este legată de creșterea semnificativă a prețurilor și a costului vieții, care nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a prestațiilor sociale și a salariilor minime. Situația gospodăriilor cu venituri mici s-a înrăutățit din cauza inflației ridicate și persistente din trecut și se preconizează că se va deteriora și mai mult ca urmare a reformelor fiscale din perioada 2024-2025. Asigurarea unor măsuri adecvate de atenuare, inclusiv pentru pensii, precum și creșterea gradului de adecvare a sistemului de protecție socială ar putea reduce sărăcia și inegalitățile. Toate aceste măsuri ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu analiza de țară din a doua etapă efectuată de Comisie pe baza caracteristicilor cadrului de convergență socială, etapă-pilot desfășurată în 2024. În conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2024/1263, semestrul european trebuie să includă supravegherea de către Comisie a punerii în aplicare a liniilor directoare privind ocuparea forței de muncă, printre altele prin intermediul unui cadru de identificare a riscurilor la adresa convergenței sociale.

([17]) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([18]) Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024 de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) și de modificare a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentelor (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/241 (JO L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(26) Ponderea șistului bituminos în mixul energetic al Estoniei rămâne semnificativă și împiedică tranziția verde. Implementarea în continuare a producției de energie din surse regenerabile este necesară pentru a contribui la eliminarea treptată a șistului bituminos, menținând, în același timp, un grad ridicat de independență energetică. Pe lângă daunele aduse mediului, industria șistului bituminos reprezintă 90 % din deșeurile periculoase ale Estoniei. Estonia are una dintre cele mai scăzute rate de productivitate a resurselor din rândul statelor membre, ceea ce s-ar putea explica parțial prin utilizarea intensivă a resurselor de către industria șistului bituminos din această țară, precum și de către sistemul industrial în ansamblul său. Productivitatea resurselor a crescut imperceptibil, de la 1 EUR/kg de resurse utilizate la 1,1 EUR/kg, rămânând la mai puțin de jumătate din media Uniunii în 2022. Sectorul exploatării terenurilor, schimbării destinației terenurilor și silviculturii a devenit emițător de CO_2 în loc de absorbant. Sectorul forestier este caracterizat de volume mari de tăiere, precum și de o valorificare scăzută a resurselor. Estonia ar avea de beneficiat de pe urma creșterii eficienței gestionării durabile a pădurilor, a continuării tranziției către o economie circulară și a îmbunătățirii gestionării deșeurilor. În plus, productivitatea resurselor este unul dintre punctele slabe ale Estoniei în ceea ce privește capacitatea de inovare a acestei țări. Estonia s-a clasat pe locul 13 în Tabloul de bord privind ecoinovarea din 2022 (115,5 față de media Uniunii de 121,5 și comparativ cu media Uniunii de 100 din 2013). Stimularea ecoinovării și a bioinovării pentru utilizarea durabilă a resurselor naturale va contribui la îmbunătățirea competitivității și productivității resurselor Estoniei.

(27) În multe sectoare există deficite de competențe și decalaje între competențe și cererea pieței, ceea ce reduce competitivitatea Estoniei. Întreprinderile au identificat lipsa de personal calificat ca fiind o barieră în calea investițiilor și a potențialului lor de export. Deficitul de forță de muncă calificată și decalajul semnificativ între competențe și cererea pieței coincid cu creșterea rapidă a salariilor și cu creșterea costului unitar al muncii. Atât tranziția verde, cât și cea digitală au sporit cererea de lucrători cu competențe specializate, în timp ce penuria de personal în sectoarele asistenței medicale și educației rămâne acută și este exacerbată de îmbătrânirea forței de muncă. În același timp, ratele relativ ridicate atât de părăsire timpurie a școlii, cât și de abandon școlar în învățământul superior conduc la un număr insuficient de absolvenți calificați. Această problemă are o dimensiune regională deosebită, întrucât zonele rurale și îndepărtate se confruntă cu mai multe dificultăți în atragerea de profesioniști calificați. Decalajul dintre competențe și cererea pieței ar putea fi limitat prin îmbunătățirea în continuare a relevanței pentru piața forței de muncă a sistemului de educație și formare, prin investiții în orientarea profesională, prin remedierea diferenței de remunerare dintre femei și bărbați, prin creșterea oportunităților de recalificare și perfecționare și printr-o mai bună anticipare a nevoilor în materie de competențe. Având în vedere necesitatea ca economia să se diversifice în activități cu valoare adăugată ridicată, ar fi util să se îmbunătățească și modalitățile de păstrare și atragere a talentelor.

(28) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea pentru 2024 privind zona euro. În ceea ce privește Estonia, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări cuprinse în Recomandarea pentru 2024 privind zona euro,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Estonia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete ([19]) în 2025 la o rată compatibilă, printre altele, cu reducerea deficitului public sub valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat și cu menținerea datoriei publice la un nivel prudent pe termen mediu. Să extindă baza de impozitare și să îmbunătățească atât accesul la asistență medicală și îngrijire pe termen lung, cât și finanțarea acestora.

2. Să continue punerea în aplicare rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. În contextul evaluării la jumătatea perioadei a acestor programe, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, adoptând măsuri care să abordeze mai bine nevoile din sectorul îngrijirii pe termen lung, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei Tehnologii strategice pentru Europa cu scopul de a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să consolideze protecția socială, printre altele pentru a combate sărăcia în rândul persoanelor vârstnice, prin extinderea acoperirii indemnizațiilor de șomaj, în special pentru a include persoanele care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte și pe cele care prestează forme atipice de muncă.

([19]) Conform articolului 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

4. Să reducă ponderea șistului bituminos în mixul energetic și să crească productivitatea resurselor prin bioinovare. Să îmbunătățească productivitatea muncii și oferta de competențe prin recalificare și perfecționare, precum și printr-o mai bună atragere și păstrare a talentelor.

Adoptată la Luxemburg, 21 octombrie 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

NAGY I.